

Jože Tomšič

Kremenček

Veliko raziskovalcev Kanina nas je vedelo za močan in hladen prepih v majhnem vdoru v neposredni bližini našega bivaka, ki smo ga preverjali po vračanju z akcij ali pa iz samega dolgčasa. Naša modrovanja so tekla v smeri: oja, tukaj pa mora biti nekaj, tole bi se splačalo delati ... V glavnini je ostalo pri modrovanju, tu in tam smo opravili kakšno minimalno božanje (širjenje) vhodnega dela. Ker je bilo preblizu bivaka in je bilo še veliko drugih ker-ov, smo z resnim pristopom na obetavnem vhodu odlašali.

Kljub natančnim vpisom v klubskem dnevniku, ni zabeleženo, kdaj smo začeli širiti vhodni del Kremenčka. Po »ustnih« izročilih se je to dogajalo v letih med 2010 in 2013. Takrat je prišlo do okvare, porušitve kaninske žičnice, zato je bil tabor okrnjen. Glavna akterja naj bi bila Klemen Mihalič in Srečko Vidic, ki sta razširila izjemno ozek vhodni del, za katerim se je odprlo prvo manjše brezno in Kremenček (NM 200) je pridobil prvih 18 m. Nadaljnja raziskovanja od leta 2014 do 2018 so natančneje zabeležena.

Konstruktivna debata pred akcijo na vhodu v brezno. FOTO ANDREJ GAŠPERIČ

Resnejši pristop se je začel leta 2014, čemur je botroval splet naključij. V tem letu smo v načrt raziskovanj vključili dva druga objekta: NM 9 in NM 97. V njih smo naleteli na nepremostljive težave, zato smo predzadnji dan tabora vse sile namenili Kremenčku. Da ne bi izgubili volje že na začetku, smo najprej na bolj prijazno dimenzijo razširili vhodni del. V nadaljevanju smo se na dnu prvega brezna lotili vijugastega meandra. V šestih urah sva z Andrejem nekako uspela izboljšati prehodnost 6 m dolgega meandra. V nadaljnjih letih smo ga dodatno razširili in prišli do manjše odprtine, ki se je pozneje izkazala kot prehod v nove dele. Na takratni akciji pa nama jo je zaradi praznega akumulatorja uspelo razširiti le toliko, da sva skozenj pomolila glavo in občudovala temo pod njo. S pomočjo jamskega globinmera sva grobo ocenila, da kamen pade tam nekje med 40 in 50 m.

Le kaj je meni tega treba? FOTO ANDREJ GAŠPERIČ

Jaz vrтам, ti vrtaš, on vrta ... FOTO ANŽE TOMŠIČ

Dogovorila sva se, da prehod iz meandra v brezno poimenujemo »Anin prehod«, po izgubljeni članici DZRJ Ljubljana, samo brezno pa »Zverinice iz Rezije«. Konec avgusta sva z Andrejem znova obiskala Kremenček, da bi razširila Anin prehod in se spustila v nove dele, novim dogodivščinam naproti. Po preboju ožine sva prišla v novo brezno (45 m). Za njim sva po manjših stopnjah prišla do globine 88 m, kjer sta naju ustavila ožina in prazen akumulator. Nove dele sva izmerila in jih fotodokumentirala, kar sta bili zadnji dejanji v jami v letu 2014.

V letu 2015 je na kaninskem taboru Kremenček postal ciljni objekt. Dostop na Kanin je bil še vedno na žgance, pri transportu opreme je na pomoč priskočil helikopter Slovenske vojske. Kot prva sva v tem letu Kremenček obdelovala

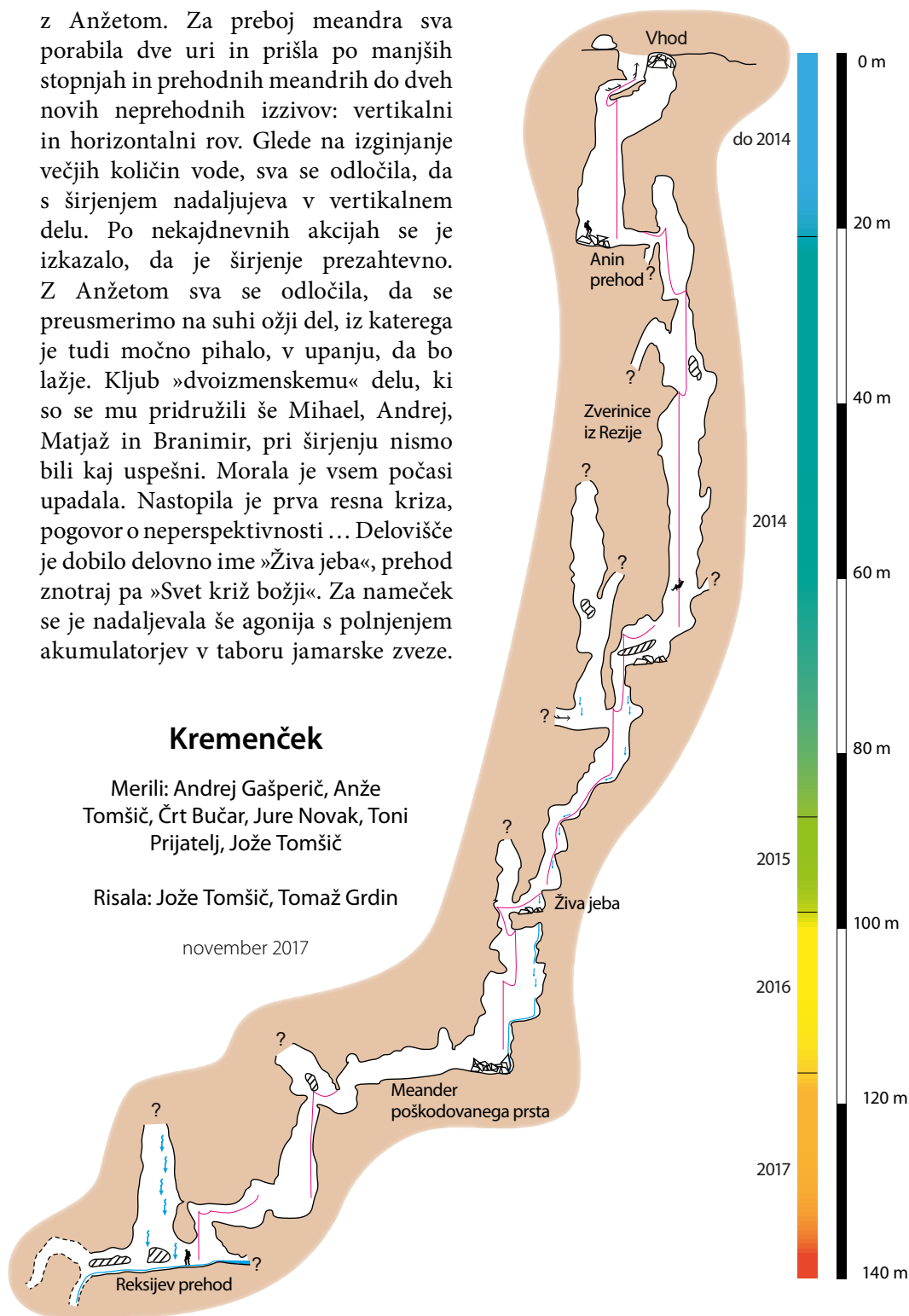
z Anžetom. Za preboj meandra sva porabila dve uri in prišla po manjših stopnjah in prehodnih meandrih do dveh novih neprehodnih izzivov: vertikalni in horizontalni rov. Glede na izginjanje večjih količin vode, sva se odločila, da s širjenjem nadaljujemo v vertikalnem delu. Po nekajdnevnih akcijah se je izkazalo, da je širjenje prezahtevno. Z Anžetom sva se odločila, da se preusmerimo na suhi ožji del, iz katerega je tudi močno pihal, v upanju, da bo lažje. Kljub »dvoizmenskemu« delu, ki so se mu pridružili še Mihael, Andrej, Matjaž in Branimir, pri širjenju nismo bili kaj uspešni. Morala je vsem počasi upadala. Nastopila je prva resna kriza, pogovor o neperspektivnosti ... Delovišče je dobilo delovno ime »Živa jeba«, prehod znotraj pa »Svet križ božji«. Za nateček se je nadaljevala še agonija s polnjenjem akumulatorjev v taboru jamarske zveze.

Kremenček

Merili: Andrej Gašperič, Anže Tomšič, Črt Bučar, Jure Novak, Toni Prijatelj, Jože Tomšič

Risala: Jože Tomšič, Tomaž Grdin

november 2017

Žekar ga napada z leve ... FOTO ANŽE TOMŠIČ

... Mič pa z desne. FOTO ANŽE TOMŠIČ

Še najbolj svetla točka je bila fotografija aragonita, ki jo je ovekovečil Mihael, odlična kulinarika v zveznem bivaku, aha, pa dobro smo se tudi imeli. V Živi jebi smo tako vztrajali še dve izmeni in bili po svoje veseli, da se tabor počasi zaključuje. Dosežena globina 98 m pa nekaj le je. Za novih 10 m smo porabili 50 ur dela in naredili več kot 100 izvrtin.

Raziskovanje v letu 2016 je bilo še vedno ali pa spet osredotočeno na Kremenček. Glede na predhodne težave s polnjenjem akumulatorjev in s tem tudi kakšno prikrajšano akcijo, smo kupili nov agregat. Pred začetkom avgustovskega tabora je bilo čutiti, da se je glas o Živi jebi razširil med novomeškimi jamarji. Tako nas je imelo kar nekaj izgovore (beri upravičene), da ne moremo biti prisotni od začetka akcije. Spopad z Živo jebom smo prepustili Andreju in Črtu, in uspelo jima je. Po štirih dneh garanja sta prišla do manjše stopnje in jo tovariško prepustila nam, ki smo se tabora udeležili, ko smo v dolini slišali, da je ožina premagana. Hec, ali pa tudi ne. V dveh dneh smo izmenično razširili še nekaj manjših ožin, prišli do manjšega brezna, za katerim se je slišalo rahlo bučanje. Zaradi loma vrtnika smo se žal morali ustaviti na globini 117 m, z dobrimi občutki za naslednji tabor. Vse na novo odkrite dele smo dokumentirali in z novo 100-metrco ter veliko novimi pričakovanji zaključili raziskave.

Leto 2017, ponovni zagon žičnice. Jupi! Kot da smo to čakali. Povečalo se je število raziskovalcev Kremenčka, kar nam je vsem skupaj olajšalo delo pri širjenju, vnosu in iznosu opreme. Spet smo lahko izmerili vse do sedaj raziskane dele, zamenjali poškodovane vrvi in jamo preopremili. Dela je bilo dovolj za vse, pa še prava pohajkovanja po Kaninu smo si lahko privoščili. Na tokratnem taboru smo se predvsem spopadali z neprehodnim meandrom, če odštejemo manjše stopnje. Po meritvah se

je izkazalo, da je bil dolg več kot 10 m. Glede na zahtevnost in kar nekaj zanimivih dogodkov smo ta del oziroma delovišče poimenovali »Meander poškodovanega prsta«. Po preboju meandra smo prišli v novo brezno večjih dimenzij, na dnu katerega sta se stekali dve vodi, ki smo ju verjetno kot »slap« slišali leta 2016. Izginjali sta v dveh težko prehodnih meandrih, od katerih se je eden v naslednjem letu izkazal kot obetaven, na kar je nakazoval tudi prepih. Po podaljšanju Kremenčka za 80 m in poglobitvi za 20 m smo to leto raziskovanje zaključili. Globina je znašala 140 m, predvsem pa so bili prisotni izjemno dobri občutki. Tabor leta 2017 je zaznamovala številčnost udeležbe, zagnanost v Kremenčku, sproščenost in druženje.

Upanja in pričakovanja v letu 2018 so bila velika, predvsem zaradi močnega prepriha, na katerega smo naleti v preteklem letu, izginjajoče vode, dveh meandrov in dveh možnih nadaljevanj. Tokratno širjenje je začela »pomlajena« ekipa pod budnim očesom Anžeta. Širili so meander, ki je dobil ime Reksijev prehod, na tem mestu sem namreč pred letom našel kamnito skulpturo živali in jo poimenoval »Reksi«. Po nekaj urah jih

Moj, moj Reksi. FOTO ANDREJ GAŠPERIČ

le-ta spusti v novo 5 m globoko brezno. Za njim pa je spet neprehoden meander z zelo močnim prepihom, ki je bil vseskozi prisoten. Z meandrom, poimenovanim »Meander Tričajnik«, smo se v naslednjih dneh spopadali v dveh izmenah. Po treh dneh širjenja smo prišli v manjše brezence in za njim v nov meander, ki je po nekaj metrih omogočil vhod v brezno. Novo upanje? Po 8-metrski stopnji smo prišli v prostran meander, za njim pa po 5 metrih do križišča in ponovne združitve dveh voda. Možno nadaljevanje smo iskali v t. i. prodnatem meandru, ki pa je bil zaradi več etaž sestavljenih iz proda zelo nevaren. Kljub temu smo tvegali in na koncu le prišli, bolj rečeno prilezli, do malo večjega prostora. V končnem delu je bil zasut z večjimi skalnimi gmotami, ki so se premikale. Prišli smo do sedaj najbolj nevarnega dela Kremenčka in pred nami je bila težka odločitev. Kaj sedaj? Glede na nevarnost ter načrte raziskav obetavnejših objektov, je padla odločitev, da se zgodba Kremenčka začasno dokonča na globini 160 m. Na tem taboru smo tako v breznu razširili več kot 30 m neprehodnih meandrov in ga poglobili za 20 m.

Ko gremo sedaj mimo, je to še vedno tista jama, iz katere močno in hladno piha. Glede na še nekaj odprtih vprašanj, ki ostajajo v Kremenčku, lahko modrujemo še naprej ...

»Kremenček, hvala ti, da si me po nekajletnem premoru raziskovanja kaninskega pogorja povlekel v svoje globine in mi omogočil izjemna jamarska druženja in doživetja.

Nasvidenje do naslednjic. FOTO ANDREJ GAŠPERIČ

Raziskovalci Kremenčka po letih

Leto	Macolo vihteli
2014	Srečko Vidic, Andrej Gašperič, Anže Tomšič, Jože Tomšič
2015	Matjaž Božič (DZRJ Simon Robič, Domžale), Branimir Janković (klub Asak – Srbija), Mihael Rukše, Andrej Gašperič, Anže Tomšič, Jože Tomšič
2016	Zdravko Bučar, Črt Bučar, Jure Novak, Andrej Gašperič, Jože Tomšič
2017	Andrej Gašperič, Uroš Mervič, Jure Novak, Mihael Rukše, Črt Bučar, Zdravko Bučar, Anže Tomšič, Jože Tomšič
2018	Mitja Remih, Jure Novak, Anže Tomšič, Primož Zore, Grega Čuk (JKK), Andrej Gašperič, Zdravko Bučar, Jože Tomšič